

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ve 69 ncu maddelerinin yorumlanmasına imkân bulunmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile ilân : 13 . VI . 1952 - Sayı : 8134)

No.
1303

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ve 69 ncu maddelerinin sarîh hükümleri karşısında uçucu şehitlerimize yorum yoluyla ayrıca bir hak tanımağa imkân bulunmadığı hakkında Geçici Komisyonca hazırlanan aşağıdaki rapor, Kamutayın 2 Haziran 1952 tarihli Birleşiminde kabul olunmuştur.
(Cilt : 14 - Sayfa : 465, 466 ve Cilt : 15 - Sayfa : 338 ve Cilt : 16 - Sayfa : 8 : 9).

2 Haziran 1952

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 64 ve 69 ncu maddelerinin yorumlanması hakkındaki Başbakanlık tezkeresi Komisyonumuzun 21 . V . 1952 tarihli toplantısında, Millî Savunma, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcileri huzuriyle görüşülüp incelendi.

Millî Savunma Bakanlığı temsilcilerinin kendi görüşlerinin haklı olduğuna dair ileri sürdükleri müeyyideler şunlardır :

A) Yeni Emekli Sandığı Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış olan 1683 sayılı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun şehitlere ait olan 45 nci ve 5107 sayılı Kanunun 2 nci maddelerinde Büyük Millet Meclisinin 927 sayılı Yorum Kararında (Hava şehitleri) hakkında bir kayıt bulunmamasına rağmen 9 . VI . 1949 tarihli ve 1651 sayılı Yorum Kararı ile (Özel kanunlarında kendilerine şehit denilmiş olanların) 5107 sayılı Kanun hükmünden istifadelerinin kabul edilmiş bulunması,

B) 3485 sayılı Kanunun 14 ncu maddesi ile hizada veya seferde vazife ile uçuş esnasında düşen pilot olan veya olmıyan uçucularla hava sınıfında müstahdem askerî memurlardan şehit olanların müstahak aileleri efradına bir mafevk rütbe ve derece üzerinden yetim maaşı tahsis edildiği ve ayrıca 2 500 lira tazminat verildiği,

C) 5434 sayılı Kanunun geçici 46 nci maddesiyle ve 5107 sayılı Kanuna tevfikân zam görmüş aylıklarının sözü geçen kanunun 64 ncu maddesinde yazılı zam miktarına çıkarılması gibi mülâhazalar yeni Emekli Sandığı Kanunu hükümlerinin hava mensupları şehit, dul ve yetimleri için de uygulanması gerektiği yolundadır.

Yapılan müzakere neticesinde komisyonumuz şu karara varmıştır :

1. 1683 sayılı Kanunun 45 nci maddesi ile şehit kelimesine bâzı haklar tanınmış olduğundan gerek 927 ve gerekse 1651 sayılı kararlar bu maddeye dayanılarak alınmışlardır. Halbuki 5434 sayılı Kanunda ve bu kanunun henüz tasarı halinde iken Geçici Komisyonca yapılan müzakere zabıtlarının tetkikinde (Şehit) kelimesi ancak dinî bir mefhum olarak kabul edilmiş ve ayrıca bir hak tanınmamış olduğu anlaşılmıştır. Kaldı ki, sözü geçen Emekli Sandığı Kanununun mâlûllüğe dair 64 ncu maddesinin aşağıdaki fıkralarında şu hükümler sayılmaktadır :

a) Harbde fiilen ateş altında,

b) Harbde harb bölgesindeki harb ve harekât ve hizmetleri sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve tesirleri ile,

c) Harbde veya harbe hazırlık devresinde her nevi düşman silâhlarının tesiri ile,
 e) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve hudut hareketleri sırasında bu hareketlerin sebep ve tesirleri ile,
 mâlûllük hakkı tanınmaktadır.

Emekli Kanununun 69 ncu maddesinin (D) fıkrası da yukarıki sebeplerle terki hayat edenleri (Şehit) tanımakta ve her iki maddede uçuş kazalarından ötürü husule gelen ölüm vakaları halinde her hangi bir hüküm bulunmamaktadır.

2. — 5107 sayılı Kanun yeni Emekli Kanunu ile yürürlükten kaldırıldığı için sözü geçen kanundaki maddeler hükümsüz kalmışlardır.

3. — 3485 sayılı Kanunun 14 ncu maddesi her ne kadar yeni Emekli Kanunu ile kaldırılmış ise de, bu maddenin muameleye taallük eden 11 ve 12 nci maddeleri 5434 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmış olduğu için onunla amel etmeye imkân kalmamıŝtır.

3485 sayılı Kanunun külliyen kaldırılarak yerine yeni hükümler konulması hakkındaki Millî Savunma Bakanlığının hazırladığı tasarı Yüksek Meclisin gündemine alınmıŝ bulunmaktadır. Bu teŝebbüs dahi hava kazazedelerine 3485 sayılı Kanun hükümleri ile her hangi bir yardımın yapılama-
 makta olduđunun açık misalidir.

Uçuculuk, zamanımızın en ileri ve en çok tehlikeli bir meslekidir. Vatan müdafaası bakımından bu meslekin rağbet görmesini temin etmek şarttır. Ŗu mülâhazalarla komisyonumuz hazar-
 da ve seferde uçucularımızdan kazaya uğrıyarak terki hayat edenlerin dul ve yetimleri ile kanuni mirasçılarına tatmin edici hak ve tazminat tanınmasına ŝiddetle taraftardır.

Gerek bu bakımdan ve gerek Emekli Sandığı Kanunu yürürlüğe girmeden önce 1683 sayılı Kanunun 45 nci maddesi ile bu gibi kazazedelere haklar tanınmış olduğu halde aynı evsaftaki kazazedelere yeni Emekli Sandığı Kanununun hak tanımamıŝ olması sarih bir adaletsizlik teŝkil etmektedir. Kanuni hükümlerin yorum yoluyla tanıyamadığı bu hakkı tanıtmak ve mevcut adaletsizliği bertaraf etmek için Millî Savunma Bakanlığının tesis yoluna giderek Yüksek Meclise bir tasarı getirmesi komisyonumuzun halis emelidir.

Netice : 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun apaçık hükümleri karşısında uçucu şehitlerimize yorum yoluyla ayrıca bir hak tanımaya imkân bulunamamıŝtır.

Danıŝtay üyeliklerine Yekta Aytan ile Mennan Yiđiter'in seçildikleri hakkında

(Resmî Gazete ile ilân : 18 . VI . 1952 - Sayı : 8138)

No.
1804

Açık bulunan Danıŝtay üyeliklerine, Tarım Bakanlığı Teftiŝ Heyeti Reisi Yekta Aytan ile Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü Mennan Yiđiter seçilmiŝlerdir. (Cilt : 15 - Sayfa : 337 ve Cilt : 16 - Sayfa : 131, 199 : 200, 210).

13 Haziran 1952